

فرهنگ استراتژیک و مشارکت روسیه در روندهای تسلیحاتی غرب آسیا

امیر محمد حاجی یوسفی^۱

عباس ذوالفقاری^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۶/۱۸ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۶/۹/۲۷

فصلنامه آفاق امنیت/ سال دهم / شماره سی و ششم - پائیز ۱۳۹۶

چکیده

سیاست خارجی و دفاعی-امنیتی روسیه از فرهنگ استراتژیک این کشور متأثر بوده و مولفه های فرهنگ استراتژیک، به مثابه پیشران های سیاست خارجی موجب شکل گیری چشم انداز بین المللی این کشور شده اند. ایفای نقش «قدرت بزرگ جهانی» یکی از محورهای چشم انداز بین المللی روسیه است که تقویت توان تسلیحاتی این کشور در داخل و توجه به بازارهای صادرات تسلیحات را در راستای کسب منافع اقتصادی و افزایش نفوذ سیاسی در پی داشته است. رخداد جریان موسوم به بهار عربی در سال ۲۰۱۱، نقطه عطفی در سیاست خارجی و به تبع آن سیاست تسلیحاتی روسیه در منطقه غرب آسیا بود و موجب شد توسعه روابط با کشورهای این منطقه در دستور کار جدی دستگاه سیاست خارجی این کشور قرار گیرد. در حوزه تسلیحاتی، روسیه سیاست حفظ و توسعه همکاریهای نظامی و تسلیحاتی موجود با برخی کشورهای منطقه مانند ایران، احیای بازارهای تسلیحاتی سنتی شوروی سابق مانند عراق و ایجاد روابط نظامی و تسلیحاتی با کشورهای محور غربی مانند ترکیه در این منطقه را پیگیری خواهد کرد. سوال اصلی مقاله این است که مهم ترین عامل تاثیرگذار بر سیاست تسلیحاتی روسیه در غرب آسیا و مهمترین پیامد امنیتی آن در دو دهه اخیر چیست؟ فرضیه مقاله عبارت است از این که فرهنگ استراتژیک روسیه مهم ترین عامل موثر بر تقویت مشارکت این کشور در روندهای تسلیحاتی منطقه غرب آسیا بوده که از شکل گیری یک نظام بین الملل مداخله گر (تحت سلطه آمریکا) در منطقه جلوگیری کرده و شکل گیری یک نظام چندقطبی منطقه ای و در نتیجه ثبات بیشتر را نوید می دهد. این مقاله تلاش می کند تا با توصیف مؤلفه های موثر فرهنگ استراتژیک روسیه، منطق راهبردی این کشور در مشارکت فزاینده در روندهای تسلیحاتی غرب آسیا و پیامد امنیتی آن را تبیین نماید.

واژگان کلیدی

روسیه، سیاست خارجی، سیاست دفاعی-امنیتی، فرهنگ استراتژیک، منطقه غرب آسیا

۱ دانشجوی دکتری و روابط بینالملل دانشگاه شهید بهشتی am-yousefi@sbu.ac.ir
۲ دانشجوی دکتری روابط بینالملل دانشگاه شهید بهشتی (ir.ac.sbu@zolfaghari_ab)

